

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ
З ПИТАНЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
про результати соціологічного опитування
«Якість вищої освіти та освітнє середовище у НФаУ»
(освітньо-професійна програма «Технології фармацевтичних
препаратів», ступінь вищої освіти – магістр)

В осінньому семестрі 2022-2023 року з метою оцінки рівня задоволеності здобувачів вищої освіти якістю освітньо-професійної програми «Технології фармацевтичних препаратів» (ступінь вищої освіти – магістр) та освітнього середовища НФаУ Науково-методичною лабораторією з питань фармацевтичної освіти проведено опитування здобувачів вищої освіти, що навчаються за даною освітньою програмою.

В опитуванні взяли участь 123 здобувача вищої освіти (62,4%, N=197), з них: 46,4% здобувають освіту за денною формою здобуття освіти, 53,6% – за заочною. Опитування проводилося у дистанційній формі із застосуванням Google-форм. Респондентам необхідно було дати відповіді на питання відкритого та закритого типу щодо різних аспектів освітнього процесу та умов освітнього середовища у НФаУ.

Загальна оцінка освітньої програми здобувачами вищої освіти

Згідно з результатами опитування респонденти вважають, що освітня програма, за якою вони навчаються, її зміст цілі та результати навчання *скоріше відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності* (середній показник – 4,06 за п'ятибальною шкалою). Також, на думку респондентів, навчання за освітньою програмою в цілому *скоріше сприяє розвитку соціальних навичок – soft skills* (здатність працювати в команді, адаптації та дії в новій ситуації, креативність, комунікативні та організаторські навички, особистісний розвиток і ерудованість) – середній показник 3,96 за п'ятибальною шкалою. Переважна більшість опитаних

(89,1%) вважає, що навчання за освітньою програмою *скоріше сприятиме* можливості легко отримати роботу після закінчення університету.

Здобувачі вищої освіти зазначають, що навчаючись за програмою, вони мають можливість формувати та реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію через: поєднання навчання і роботи, вибір освітніх компонентів вільного вибору за власним інтересом, можливість впливати на більш детальний розгляд теми в рамках курсу, участь у науково-дослідницькій діяльності, участь у діяльності органів студентського самоврядування, участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл відповідей на питання «Оцініть, в якій мірі Ви можете реалізовувати свою індивідуальну освітню траєкторію в НФаУ за окремими характеристиками?», %

№	Характеристики	є можливість	не має можливості	важко відповісти
1	Вибирати освітні компоненти вільного вибору за власним інтересом	76,9	10,1	13,0
2	Брати участь у науково-дослідних проєктах, конференціях, конкурсах	67,4	17,4	15,2
3	Впливати на вибір тематики наукових досліджень, кваліфікаційних робіт	67,4	13,0	19,6
4	Можливість залучення до міжнародної академічної спільноти (виступи на міжнародних конференціях, публікації, участь у наукових/освітніх проєктах)	56,5	21,7	21,7
5	Впливати на більш детальний розгляд теми, в якій зовні зацікавлений, в рамках курсу	73,9	10,9	15,2
6	Брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми	63,0	17,4	19,6
7	Брати участь у діяльності органів студентського самоврядування	63,0	17,4	19,6
8	Здійснювати трудову діяльність у позанавчальний час	89,1	8,7	2,2
9	Навчатися одночасно за декількома освітніми програмами / у декількох закладах вищої освіти	54,3	21,7	23,9

Оцінка здобувачами вищої освіти організації освітнього процесу

Отримані дані свідчать про те, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені організацією освітнього процесу та якістю викладання освітніх компонент програми (середній бал 4,01 серед усіх характеристик). У табл. 2 представлені середні бали за характеристиками, що оцінюються.

Таблиця 2

Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти організацією освітнього процесу за характеристиками (за п'ятибальною шкалою¹)

№	Характеристика	Середнє
1	Зміст і структурування навчального матеріалу освітніх компонент	4,18
2	Форми і методи навчання	4,14
3	Зрозумілість процедур повторного проходження контрольних заходів	4,09
4	Рівень якості викладання освітніх компонент в цілому	4,05
5	Вчасність та доступність інформації про форми контролю знань та критерії оцінювання	4,04
6	Форми контролю знань	4,00
7	Об'єктивність оцінювання контрольних заходів	4,00
8	Організація дистанційного навчання у період воєнного стану	3,98
9	Забезпеченість навчально-методичними матеріалами (підручники, посібники тощо)	3,88
10	Визначення часу на засвоєння освітніх компонент (семестр, рік навчання)	3,86
11	Обсяг часу, що виділяється на вивчення освітніх компонент	3,84
Середнє		4,01

Результати опитування показали, що здобувачам вищої освіти на початку вивчення курсу всіх освітніх компонент було надано необхідну інформацією про *ціль та зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання* (в середньому 90,1% респондентів) – рис. 1.

Переважну частину здобувачів вищої освіти (71,8%), що навчаються за освітньою програмою, влаштовує процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір – рис. 2.

Більше ніж 2/3 опитаних здобувачів вищої освіти оцінює *власне навчальне навантаження як помірне* (рис. 3)

¹ Аналізується відповідно до рівнів: $\geq 4,5$ – «задоволений», $\geq 3,5$ і $< 4,5$ – «скоріше задоволений», $\geq 2,5$ і $< 3,5$ – «частково задоволений, частково ні», $\geq 1,5$ і $< 2,5$ – «скоріше не задоволений», $< 1,5$ – «незадоволений».

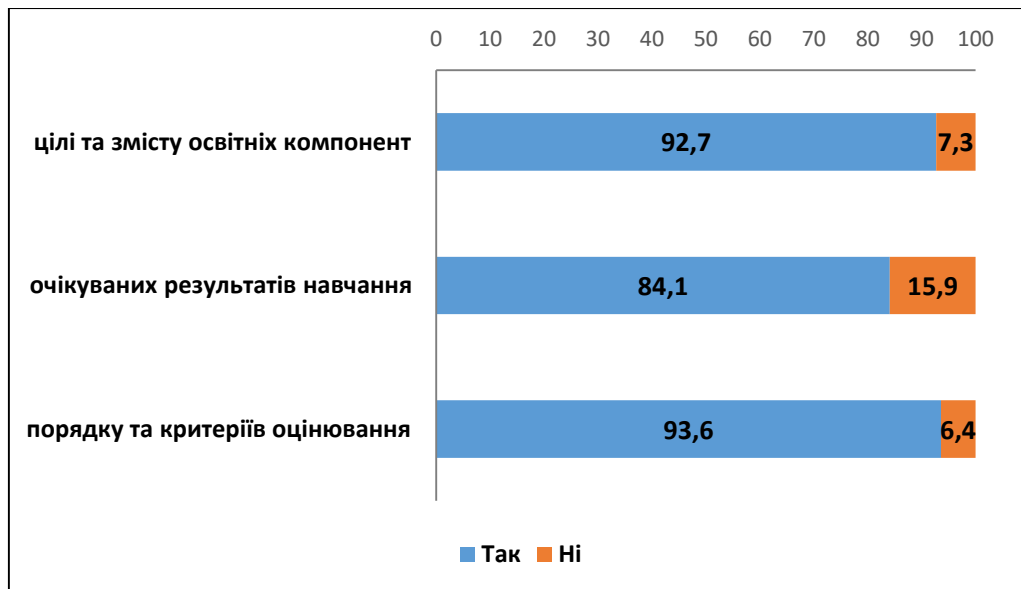

Рис. 1. Розподіл відповідей на питання «Чи надавалась Вам на початку вивчення курсів навчальних дисциплін інформація щодо...», %

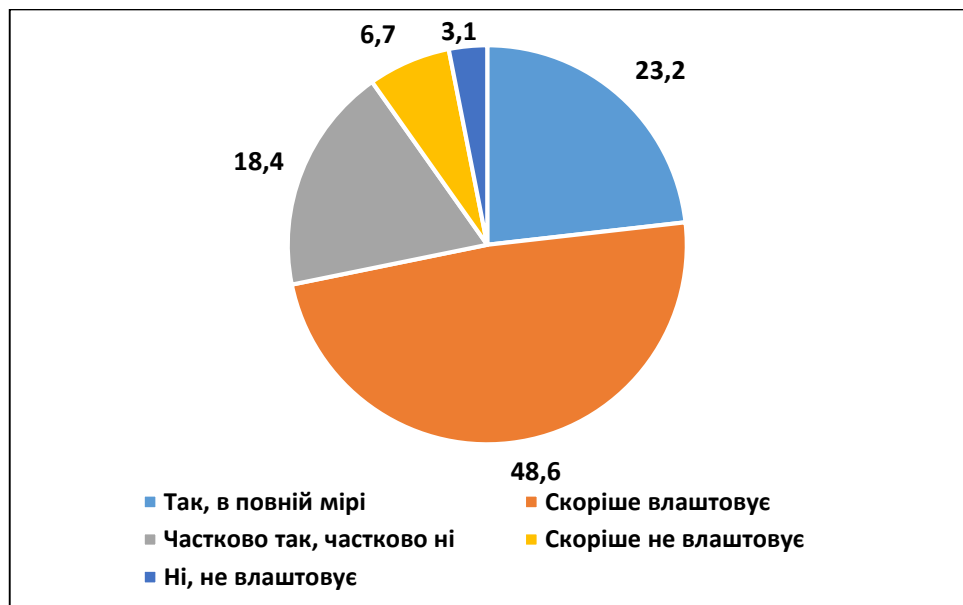

Рис. 2. Розподіл відповідей на питання «Чи влаштовує Вас процедура інформування про освітні компоненти, що пропонуються на вибір?», %

Серед учасників опитування 37,8% вже проходили практичну підготовку відповідно до навчального плану. Здобувачі вищої освіти даної освітньої програми *скоріше задоволені організацією практичної підготовки* (4,03 за п'ятибальною шкалою) та *власним рівнем розвитку компетентностей, здобутих під час практики* (4,05).

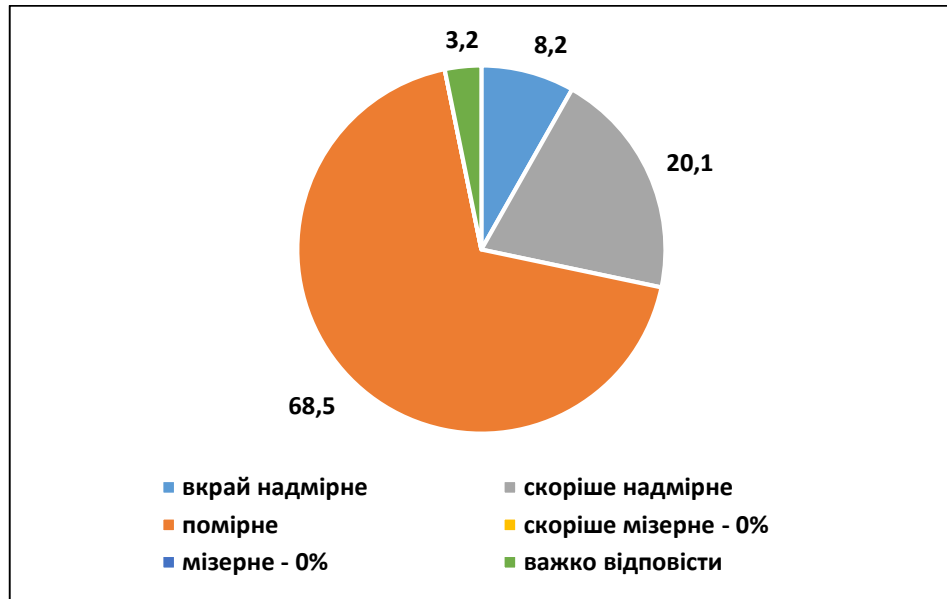

Рис. 3. Оцінка здобувачами вищої освіти рівня власного навчального навантаження (розподіл відповідей), %

Результати опитування показали, що, на думку здобувачів вищої освіти, *рівень професійної майстерності викладачів* освітньої програми можна оцінити як вище середнього – середній бал² 4,28 за п'ятибальною шкалою (табл. 3).

Таблиця 3

Оцінка здобувачами рівня професійної майстерності викладачів (за п'ятибальною шкалою)

№	Характеристика	Середній бал
1	Доброчливість і тактовність зі здобувачами вищої освіти	4,46
2	Зрозумілість і доступність викладання матеріалу	4,34
3	Підтримка вміння здобувача вищої освіти самостійно вчитися і водночас забезпечення його супроводу	4,24
4	Вміння застосовувати інноваційні методи викладання, дистанційні технології навчання	4,24
5	Вміння викликати і підтримувати інтерес до освітньої компоненти	4,15
Середнє		4,28

² Середній бал – розраховане зважене середнє, що аналізується відповідно до рівнів: середній бал $\geq 4,5$ – високий рівень, ≥ 4 і $< 4,5$ – вище середнього, ≥ 3 і < 4 – середній, ≥ 2 і < 3 – нижче середнього, ≥ 1 і < 2 – низький рівень.

Оцінка освітнього середовища й механізмів підтримки у НФаУ

В межах оцінки освітнього середовища здобувачі вищої освіти відповіли на питання щодо інформаційних ресурсів університету, політики академічної доброчесності, механізмів підтримки у вирішенні проблемних ситуацій. Більшість респондентів зазначає, що інформація щодо освітніх програм, освітнього процесу, науково-дослідної роботи, роботи деканатів та підрозділів, міжнародної діяльності, позанавчальної діяльності представлена на *Інтернет-ресурсах університету у достатньому об'ємі* (в середньому 72,7% вважають наявну інформацію достатньою). Також здобувачі вищої освіти даної освітньої програми мають доступ до навчально-методичної літератури, які надає *Наукова бібліотека університету* (скоріше задоволені можливостями доступу – 3,94 за п'ятибальною шкалою).

Більшість здобувачів вищої освіти (88,2%), що брали участь в опитуванні, *ознайомлені з політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності*, що діють у НФаУ. За результатами дослідження в середньому 70,3% здобувачів вищої освіти у період навчання в НФаУ жодного разу не стикалися з порушеннями академічної доброчесності та не здійснювали їх. Ті, хто все ж стикався з проявами академічної недоброчесності, найчастіше вказують такі порушення: списування, плагіат або дозвіл іншим здобувачам на копіювання власних робіт.

За даними дослідження 66,7% опитаних за час навчання у НФаУ хоча б один раз стикалися з проблемними ситуаціями. Найчастіше проблеми, що виникали, були пов'язані з труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням, зі складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з професійним самовизначенням або з особистим життям (табл. 4).

Респонденти в цілому скоріше задоволені *дієвістю процедури реагування на скарги та врегулювання конфліктних ситуацій* – 4,02 за п'ятибальною шкалою.

**Проблемні ситуації, з якими стикалися здобувачі вищої освіти
за час навчання у НФаУ, %**

№	Проблемні ситуації	%
1	Труднощі у навчанні, велике навантаження	38,5
2	Складність поєднання навчання в університеті та роботи	26,6
3	Труднощі у професійному самовизначенні, невпевненість у правильності вибору професії, спеціальності	18,4
4	Проблеми, пов'язані з особистим життям (сім'я, любов, друзі)	16,7
5	Проблеми соціально-психологічної адаптації до навчання в університеті	9,5
6	Конфліктні взаємовідносини з викладачем	7,1
7	Конфліктні ситуації в групі або з іншими здобувачами вищої освіти	7,1
8	Корупція, хабарництво	4,8
9	Конфліктні взаємовідносини з деканатом	2,4
10	Конфлікти, пов'язані з процедурою проведення контрольних заходів або їх результатами	2,4
11	Інше: проблеми з підготовкою до іспиту КРОК, його складання	2,4
12	Дискримінація (за статтю, національною або расовою приналежністю тощо)	0
13	Сексуальне домагання	0
14	Вимагання коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ для допуску, складання заліку або іспиту, покращення успішності	0

Навчаючись у Національному фармацевтичному університеті, здобувачі вищої освіти отримують організаційну, консультативну, інформаційну підтримку та за потреби їм може бути надана соціальна та психологічна допомога, підтримка у працевлаштуванні. Згідно з результатами опитування здобувачі вищої освіти скоріше задоволені рівнем *організаційної та консультативної підтримки, що їм надається деканатом, викладачами та працівниками кафедр, рівнем інформування щодо університетських подій, рівнем психологічної, соціальної підтримки та допомоги у працевлаштуванні* (табл. 5).

Оцінка рівня задоволеності респондентів існуючими в НФаУ механізмами підтримки здобувачів вищої освіти (за п'ятибальною шкалою)

Напрямок підтримки	Середнє
Організаційна та консультативна підтримка (співробітниками деканату, кафедр, підрозділів університету)	4,03
Інформаційна підтримка (забезпечення навчально-інформаційними матеріалами і відкритим доступом до регламентуючих документів освітньої програми)	4,08
Психологічна підтримка (психологічна служба НФаУ)	4,14
Соціальна підтримка (матеріальна допомога, юридична консультація)	3,94
Підтримка здобувачів вищої освіти у працевлаштуванні та сприяння кар'єрному старту	3,92

**Пропозиції здобувачів вищої освіти
щодо покращення якості освітньої програми**

В межах опитування респонденти мали можливість висловити зауваження або пропозиції щодо навчання за освітньою програмою. Близько 18,6% опитуваних надали відповіді. Серед таких пропозицій та зауважень можна виділити:

- недостатній обсяг часу, що виділяється для вивчення деяких фундаментальних освітніх компонент та компонент професійного спрямування;
- необхідність уніфікувати стиль подачі інформації кафедрами на сайті Центру дистанційних технологій університету («Фармель»);
- викликає занепокоєння процедура складання ліцензійного іспиту «КРОК» в наявних умовах;
- графік складання сесії 3 рази у навчальний рік менш зручний ніж 2 рази на рік для здобувачів вищої освіти, що поєднують навчання та роботу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ:

1. За результатами дослідження можна зробити висновок, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені якістю освітньо-професійної програми

«Технології фармацевтичних препаратів» (ступінь вищої освіти – магістр) та освітнім середовищем НФаУ.

2. На думку здобувачів вищої освіти, зміст освітньої програми, її ціль та результати навчання відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності; навчання за освітньою програмою, в цілому, сприятиме розвитку soft skills та можливості легко отримати роботу після закінчення університету.

3. Здобувачі вищої освіти скоріше задоволені якістю викладання освітніх компонентів, організацією освітнього процесу та практичної підготовки, професіоналізмом викладачів програми.

4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, ознайомлені з політикою академічної доброчесності в університеті та більшість з них її дотримується.

5. Здобувачі вищої освіти задоволені механізмами підтримки, що діють в університеті (організаційна, інформаційна, психологічна та інші напрями підтримки). За час навчання у НФаУ найчастіше здобувачі стикалися з проблемними ситуаціями, які були пов'язані з труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням, складністю поєднання навчання в університеті та роботи, з професійним самовизначенням або з особистим життям.

Заступник директора ННПФ
– завідувач НМЛ з
фармацевтичної освіти, доц.

Ольга ГЕРАСИМОВА